

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ**

Έρευνα Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης

Τριμηνιαία Έρευνα

Α' Τρίμηνο 2009

Αθήνα, Απρίλιος 2009

Έρευνα Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης

Α' Τρίμηνο 2009

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	Ιανουάριος – Μάρτιος 2009
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	18 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ
ΔΕΙΓΜΑ	ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΑΝΕΡΧΕΤΑΙ ΣΤΑ 1551 ΑΤΟΜΑ (Το σχεδιασθέν μέγεθος του δείγματος ανέρχεται σε 1000 άτομα)
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΥΠΟΣ	ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ, ΜΕ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ
ΤΥΠΙΚΟ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΣΦΑΛΜΑ	+ 2,49% -

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έρευνας :

Καθηγητής Επαμεινώνδας Πανάς
Πρόεδρος Τμήματος Στατιστικής

Τηλ: 210 8203535, email: panas@aeub.gr

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

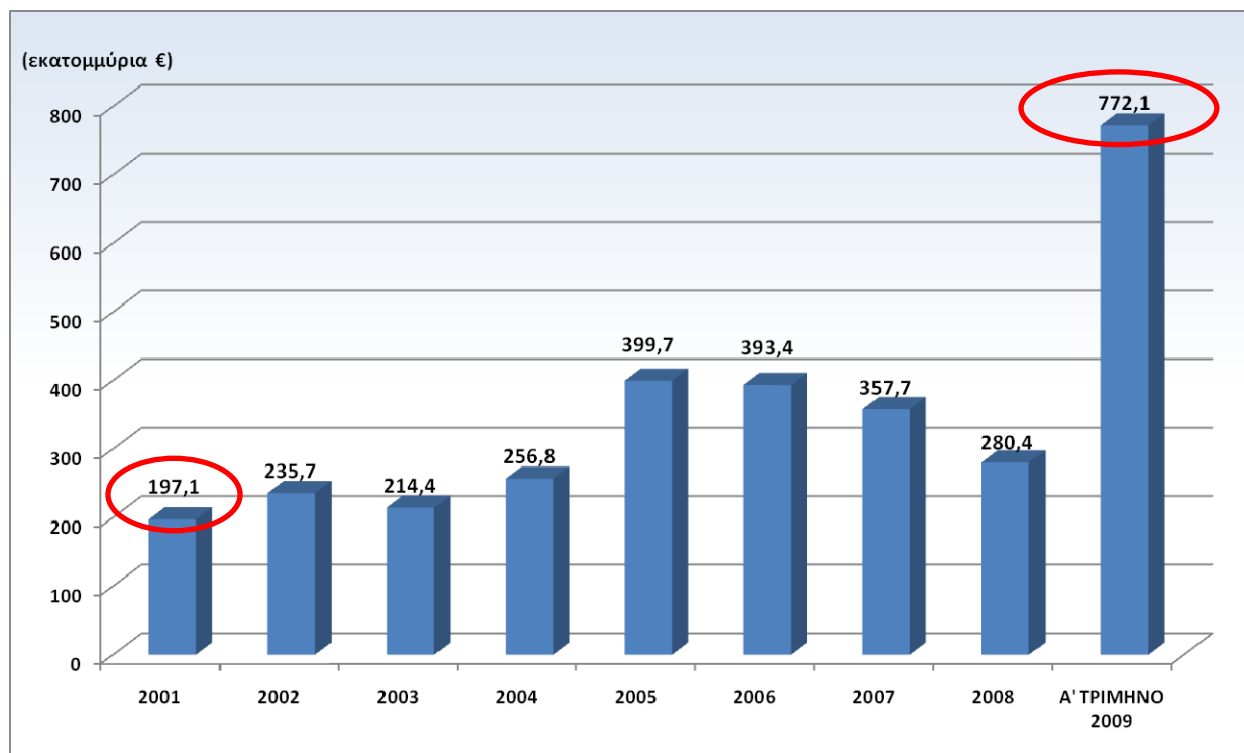
Είναι προφανές, ότι οι δείκτες εκτίμησης των μελλοντικών οικονομικών εξελίξεων δείχνουν τη «θερμοκρασία» της οικονομίας και προβλέπουν την ανέλιξή της.

Ένας τέτοιος δείκτης, είναι ο **δείκτης εμπιστοσύνης του καταναλωτή**, ο οποίος αποτυπώνει τις αντιλήψεις των καταναλωτών και των προσδοκιών τους για το μέλλον.

Πριν όμως σχολιάσουμε συνοπτικά τα ευρήματα της παρούσας έρευνας - συγκυρίας, είναι πολύ σημαντικό να επισημάνουμε γνωστά και άγνωστα στοιχεία που σχετίζονται με την κατανάλωση. Βλέπουμε λοιπόν τα εξής:

- Η εικόνα της ελληνικής οικονομίας δεν είναι ιδανική. Προκειμένου να σχηματίσει κάποιος μια αντικειμενική εικόνα αρκεί να λάβει υπ' όψη του τα στατιστικά δεδομένα που αφορούν **στις ακάλυπτες επιταγές** που έχουν σφραγισθεί στις Τράπεζες και τις απλήρωτες συναλλαγματικές (που ελάχιστα χρησιμοποιούνται), οι οποίες εμφανίζουν μια σημαντική έκρηξη για το πρώτο τρίμηνο του 2009. Στο πρώτο τρίμηνο του 2009, η ασφυξία ή αλλιώς τα «φέσια» από τις ακάλυπτες επιταγές και τις απλήρωτες συναλλαγματικές έφθασαν στο ύψος-ρεκόρ των 772,13 εκατομμυρίων ευρώ. Δηλαδή, σε σύγκριση με το αντίστοιχο πρώτο τρίμηνο του 2008, παρατηρούμε μία αύξηση κατά 175,5%.

Ακάλυπτες επιταγές

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Η παρατηρούμενη επιδείνωση του **δείκτη ασφυξίας** της αγοράς, δείχνει σε μεγάλη έκταση τη συρρίκνωση της εμπορικής δραστηριότητας.

- Η **ανεργία** είναι υψηλή, άνω του 9,4% τον Ιανουάριο του 2009, όμως πρέπει να τονιστεί ότι η ανεργία των νέων, ηλικίας κάτω των 25 ετών, είναι κατά πολύ υψηλότερη.

Η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος ανακοίνωσε **ότι ο πληθωρισμός διαμορφώνεται** στα επίπεδα του 1,3% (Μάρτιος 2009 σε σύγκριση με τον αντίστοιχο Μάρτιο του 2008).

Η επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των τιμών οφείλεται:

- Στη μείωση της καταναλωτικής ζήτησης
- Στην ακρίβεια
- Στην ψυχολογία της οικονομικής ανασφάλειας και αβεβαιότητας των καταναλωτών για τους επόμενους μήνες.

Όμως, παρά την επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των τιμών των αγαθών, υπάρχουν βασικά αγαθά των οποίων **οι τιμές αυξήθηκαν** – όπως φαίνεται και στον Πίνακα 1 πάνω από το επίπεδο του πληθωρισμού (1,3%).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ ΣΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΙΔΗ ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΡΤΙΟΥ 2009 ΚΑΙ ΜΑΡΤΙΟΥ 2008

Αγαθά - Υπηρεσίες	Μεταβολή %
Ρύζι	12,5
Ψωμί	2,6
Άλλα προϊόντα αρτοποιίας & ζαχαροπλαστικής	3,8
Ζυμαρικά	6,9
Κρέατα γενικά	3
Ψάρια νωπά	7
Τυρί φέτα	2,3
Φρούτα νωπά	8,8
Λαχανικά νωπά	11,2
Όσπρια	5,3
Γλυκά-ζαχαρωτά	3
Αλκοολούχα ποτά (μη σεβριζόμενα)	5,4
Καπνός	2,8
Είδη ένδυσης και υπόδησης	3
Ενοίκια κατοικιών	3,8
Επισκευή και συντήρηση κατοικίας	6,1
Υδρευση – αποχέτευση	8,1
Δημοτικά τέλη	2,8
Υπηρεσίες κοινοχρήστων	3,6
Ηλεκτρικό ρεύμα	6,5
Υαλικά, επιτραπέζια σκεύη & σκεύη οικιακής χρήσης	3,4
Οικιακές υπηρεσίες	6,9
Ιατρικές-Οδοντιατρικές- Παραϊατρικές υπηρεσίες	3,7
Νοσοκομειακή περίθαλψη	3,7
Ανταλλακτικά αυτοκινήτου	3,7
Τέλη κυκλοφορίας-Διόδια	19,2
Αεροπλάνα	2,8
Αστικές συγκοινωνίες	28,7
Ταξί	5,7
Υπηρεσίες αναψυχής	3,1
Άνθη	2,9
Δίδακτρα	4,7
Φαγητό εκτός οικίας	4,4
Αναψυκτικά – γλυκά – καφές – ποτά (σεβριζόμενα)	3,6
Κυλικεία	5,1
Κουρεία – Κομμωτήρια	2,9
Προσωπικά είδη	5,1
Άλλες υπηρεσίες	4,9

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

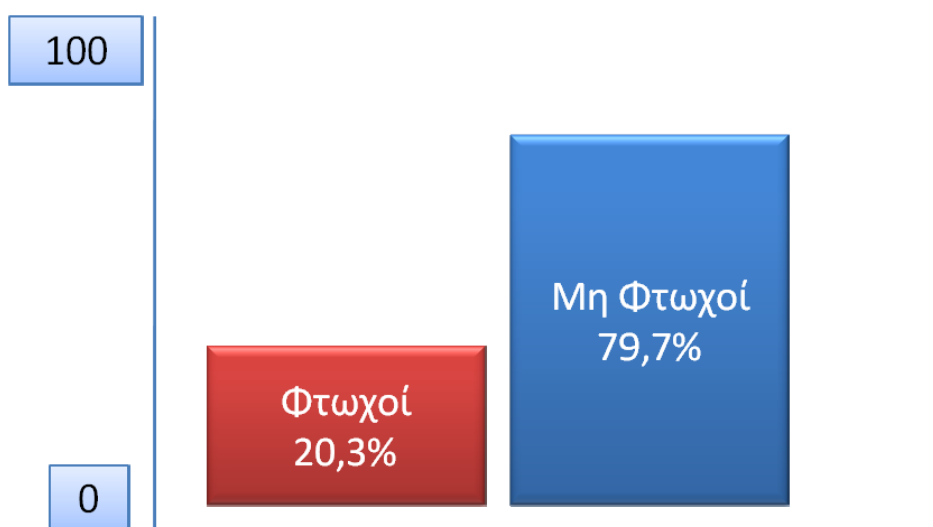
- Ποσοστό 20,1% των πολιτών ζει κάτω από το **όριο της φτώχειας** – έχοντας εισόδημα μικρότερο του 60% του μέσου εθνικού εισοδήματος- και το ποσοστό αυτό είναι από τα υψηλότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 27 χωρών.

Δηλαδή, αυτό σημαίνει ότι ένας στους πέντε πολίτες της χώρας μας βρίσκεται κάτω από το όριο της φτώχειας. Σημειώνεται, ότι από το 21% εκείνων που ζουν στα όρια της φτώχειας, το 33% έχει ηλικία άνω των 65 ετών.

Γίνεται αντιληπτό, ότι το 21% στερείται στοιχειωδών ανέσεων, αλλά υπάρχουν πολλές περιπτώσεις που δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν τις βασικές τους ανάγκες.

Σύμφωνα με την πρόσφατη έρευνα για το εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσης των νοικοκυριών της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος, που **πραγματοποίησε για τα εισοδήματα του 2006** (προτού ξεσπάσει η οικονομική κρίση και χωρίς να διακινδυνεύουμε θεωρούμε ότι η τάση δεν άλλαξε για το 2009):

- 838.910 νοικοκυριά, με 2.190.933 μέλη, βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας (οικογενειακό εισόδημα 12.852 ευρώ ετησίως)

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

- Οι ανισότητες στα εισοδήματα είναι μεγάλες. Ο δείκτης που εξετάζει το μερίδιο του εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού, προς το εισόδημα του φτωχότερου 20% του πληθυσμού, είναι ίσος με 5. Δηλαδή το μερίδιο του εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού, είναι πέντε φορές υψηλότερο από το εισόδημα του φτωχότερου 20% του πληθυσμού.

Στην έρευνά μας ενσωματώσαμε δύο ερωτήσεις που συνδέονται με τη φτώχεια. Το

- Το 2009 ήταν μια δύσκολη χρονιά για τους καταναλωτές. Η παγκόσμια κρίση και όχι μόνο δοκίμασε τους οικογενειακούς προϋπολογισμούς.

Το 2009 ήλθε, λόγω των δυσμενών εκθέσεων για την ελληνική οικονομία, με χειρότερους οιωνούς. Οι πολίτες – παρά το γεγονός ότι μειώθηκε ο πληθωρισμός – νιώθουν πιο έντονα την κρίση, αφού οι τιμές βασικών αγαθών ξεπερνούν το 1,3%, ενώ ταυτόχρονα υπάρχει ο φόβος διόγκωσης της ανεργίας.

Σήμερα η ιδιωτική κατανάλωση στα νοικοκυριά (το 88% του ΑΕΠ) είναι εκείνη που φαίνεται να αντιμετωπίζει πρόβλημα.

Οι Έλληνες καταναλωτές ψωνίζουν λιγότερο, αποταμιεύουν λιγότερο και συγχρόνως είναι και υπερχρεωμένοι.

Τα στατιστικά αυτά στοιχεία δείχνουν ότι η κρίση έχει ήδη αγγίξει την πραγματική οικονομία.

Είναι προφανές ότι οι απόψεις των καταναλωτών μπορούν να μας δώσουν πληροφορίες που προηγούνται της εποχής που διανύουμε για την επιβράδυνση ή όχι της ιδιωτικής κατανάλωσης.

Αναμφισβήτητα, το 2008 μας κληροδότησε μία βαθειά χρηματοοικονομική κρίση. Η κρίση αυτή, με την αυγή του 2009, άρχισε να έχει επιπτώσεις στην πραγματική παραγωγική οικονομία, όπου παρατηρούνται φαινόμενα όπως είναι η αύξηση της ανεργίας, η δυσκολία ακόμα και του «κλεισίματος» επιχειρήσεων και η μείωση του ρυθμού της κατανάλωσης.

Τα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις της κρίσης δεν αγγίζουν μόνο τα γεγονότα που διαδραματίζονται στην οικονομική σκηνή, αλλά δυστυχώς επεκτείνονται και επηρεάζουν και τις συνθήκες διαβίωσης των πολιτών.

Γύρω στο τέλος του 2008 οι **προσδοκίες των καταναλωτών** μειώθηκαν, αφού ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης συνέχισε να μειώνεται και διαμορφώθηκε στα επίπεδα του 31,9. Για το πρώτο τρίμηνο του 2009 ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης αυξήθηκε κατά 1,8 μονάδες, όμως παραμένει κάτω από τις 50 μονάδες, που δείχνει ότι δε βελτιώθηκαν οι προσδοκίες των καταναλωτών.

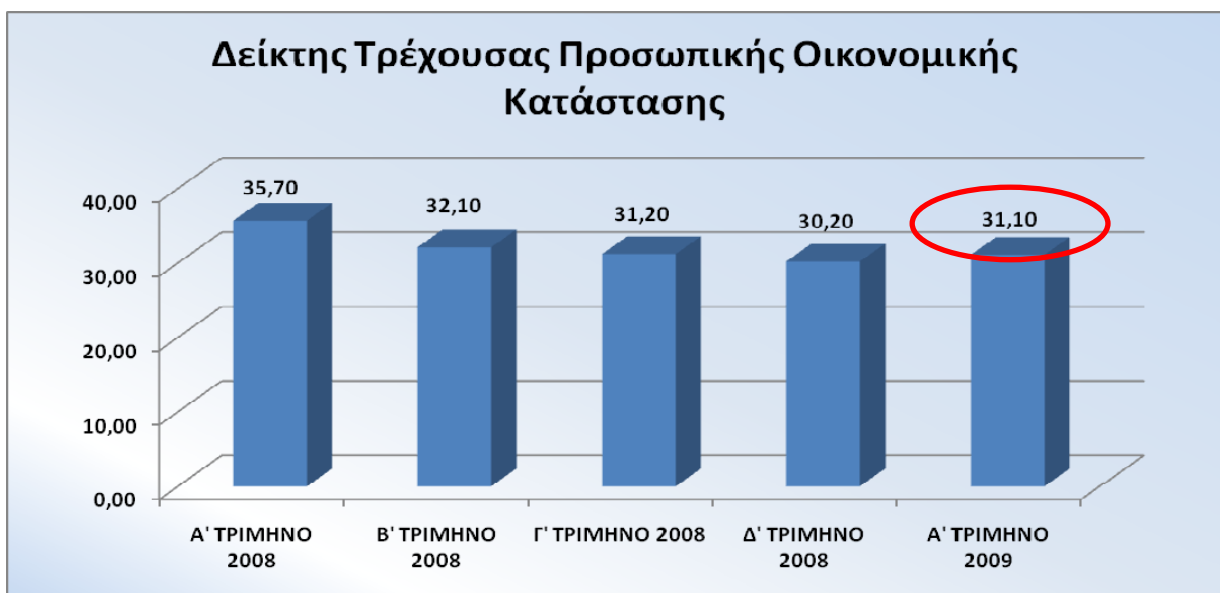

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Σημείωση: ο δείκτης κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

Οι καταναλωτές συνεχίζουν τώρα να εμφανίζονται απαισιόδοξοι.

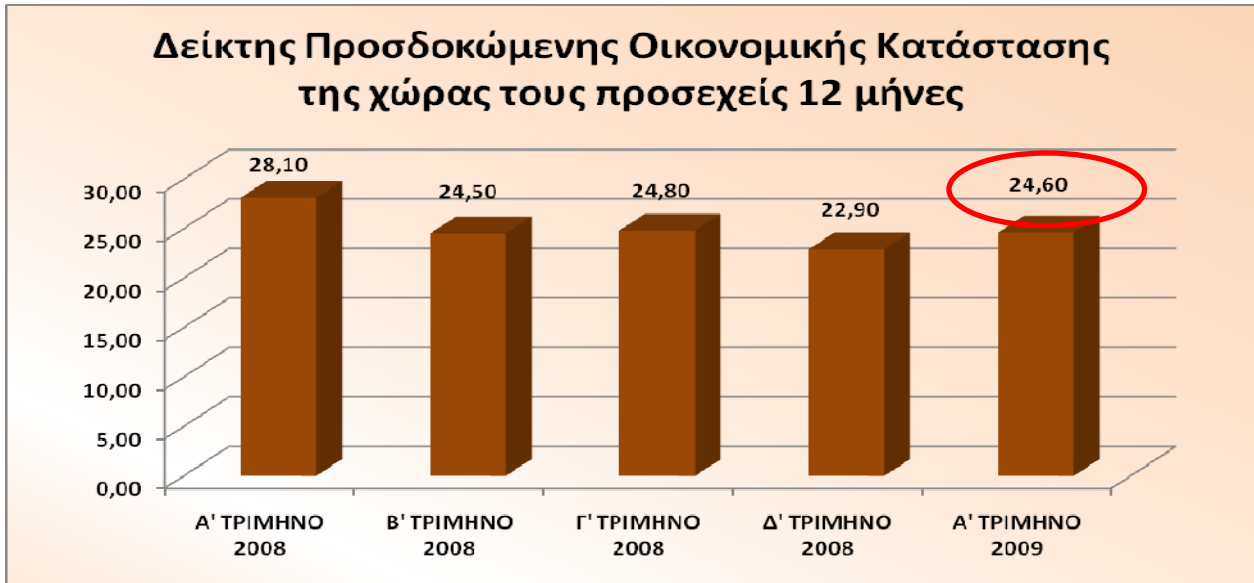
Η εκτίμησή τους για την **προσωπική τους οικονομική κατάσταση** δε δείχνει να βελτιώνεται, για το πρώτο τρίμηνο του 2009, όπως φαίνεται στο πιο κάτω διάγραμμα:

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Σημείωση: ο δείκτης κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

Η γνώμη των καταναλωτών για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας μας εξακολουθεί και για το πρώτο τρίμηνο του 2009 να εμφανίζεται απαισιόδοξη, όπως φαίνεται και στο ακόλουθο γράφημα:

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Σημείωση: ο δείκτης κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

Από τις απόψεις των καταναλωτών παρατηρούμε ότι διαγράφεται μια μικρή αυξητική τάση στις αναμενόμενες αγορές αγαθών που όμως η τιμή του δείκτη εξακολουθεί να είναι στην απαισιόδοξη περιοχή:

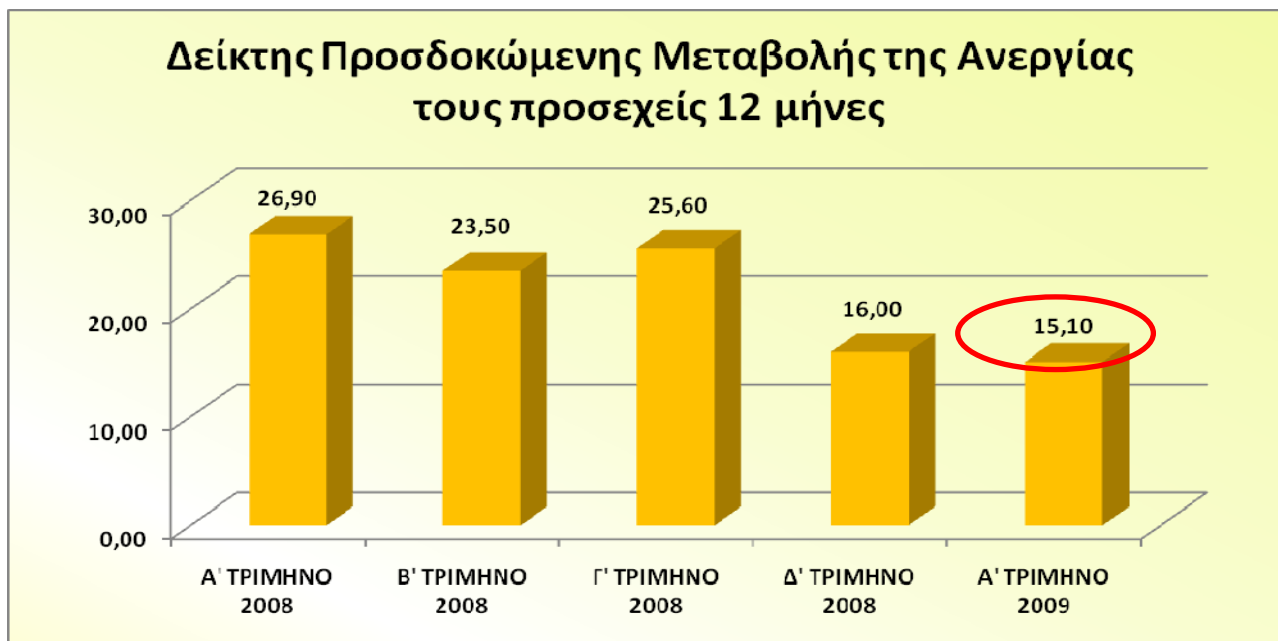

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Σημείωση: ο δείκτης κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

Συμπερασματικά, η εν λόγω έρευνα, καταγράφει απαισιόδοξες προθέσεις των καταναλωτών για καταναλωτικές δαπάνες τους επόμενους 12 μήνες.

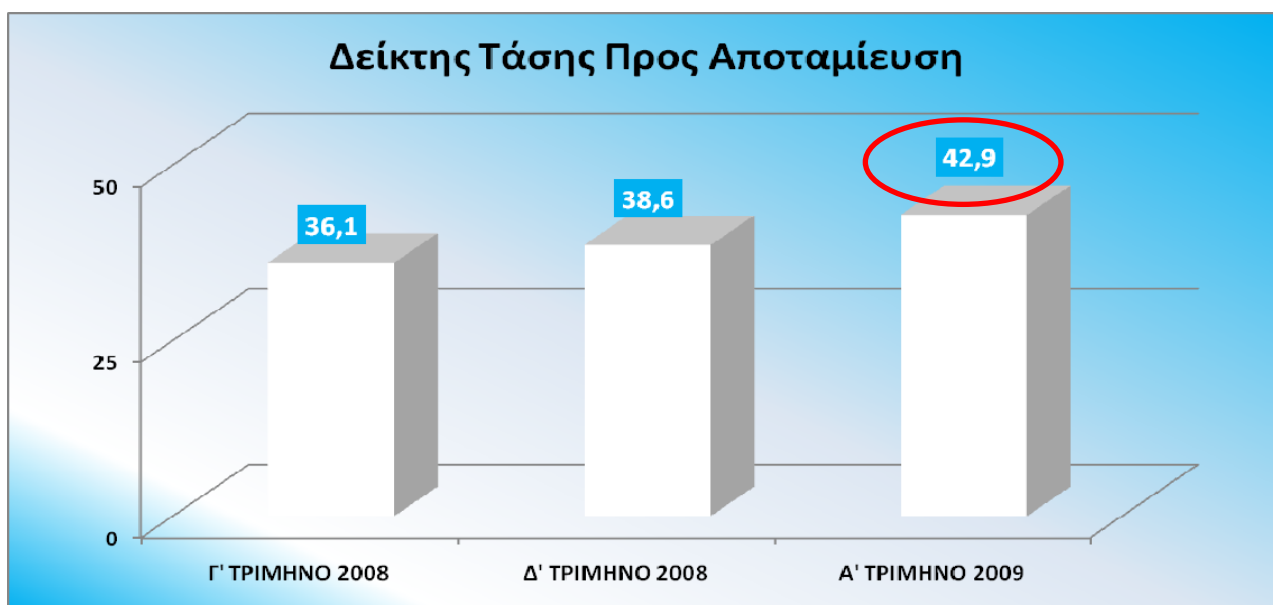
Από τα δεδομένα του δείκτη της προσδοκώμενης μεταβολής της ανεργίας, για τους επόμενους 12 μήνες, προκύπτει ότι οι καταναλωτές αναμένουν να αυξηθεί η ανεργία, τους επόμενους 12 μήνες, όπως φαίνεται και γραφικά πιο κάτω:

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Σημείωση: ο δείκτης κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

Όσον αφορά στις **δυνατότητες αποταμίευσης**, οι απόψεις των καταναλωτών δείχνουν βελτίωση στην πρόθεσή τους για αποταμίευση σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο. Ωστόσο, λόγω του ότι η τιμή του δείκτη είναι μικρότερη του 50, συνεχίζεται να παρατηρείται επιφυλακτικότητα όσον αφορά στην πρόθεσή τους για αποταμίευση.

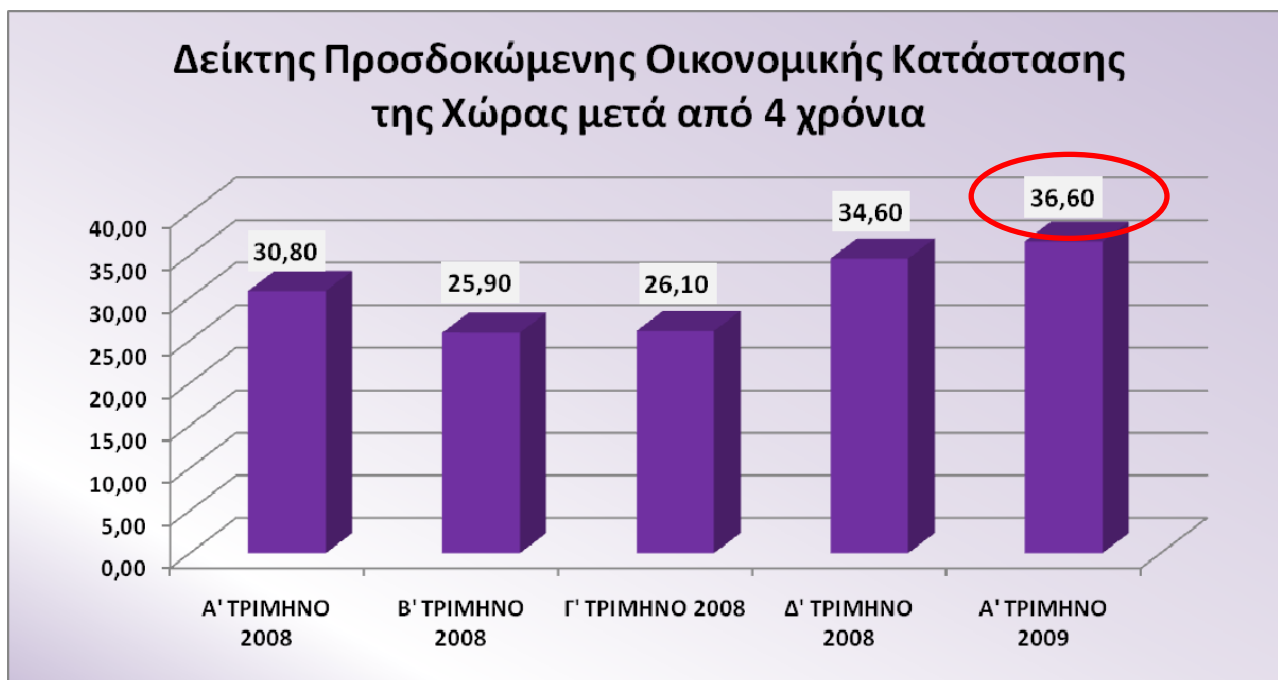

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Σημείωση: ο δείκτης κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

Οι καταναλωτές εμφανίζονται πιο αισιόδοξοι, σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο, για την οικονομική κατάσταση της χώρας μετά από 4 χρόνια.

Όμως, η τιμή του δείκτη παραμένει κάτω από 50, που δηλώνει ότι οι καταναλωτές συνεχίζουν να είναι απαισιόδοξοι όσον αφορά στις προοπτικές της οικονομίας για τα επόμενα 4 χρόνια. Αυτό φαίνεται στο σχήμα που ακολουθεί:

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Σημείωση: ο δείκτης κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

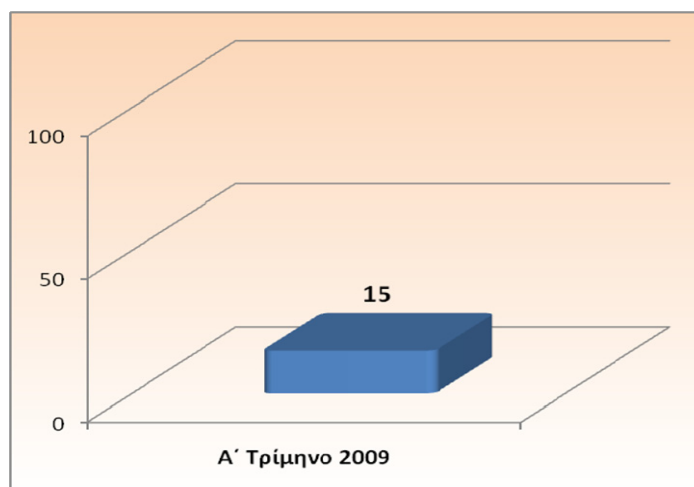
Λόγω

- της οικονομικής ύφεσης
- της αύξησης της ανεργίας
- τις χαμηλές αμοιβές
- της άτυπης απασχόλησης

οι απόψεις των ερωτηθέντων προβλέπουν την αδυναμία της ελληνικής οικονομίας στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Τα ερωτήματα αποκαλύπτουν ότι οι ερωτηθέντες εκφράζουν έντονα την απαισιόδοξη στάση τους μια και η τιμή του δείκτη διαμορφώνεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα (15).

Αυτό αποτυπώνεται και από το σχήμα που ακολουθεί:

Δείκτης Αντίληψης της Κατάστασης της Απασχόλησης

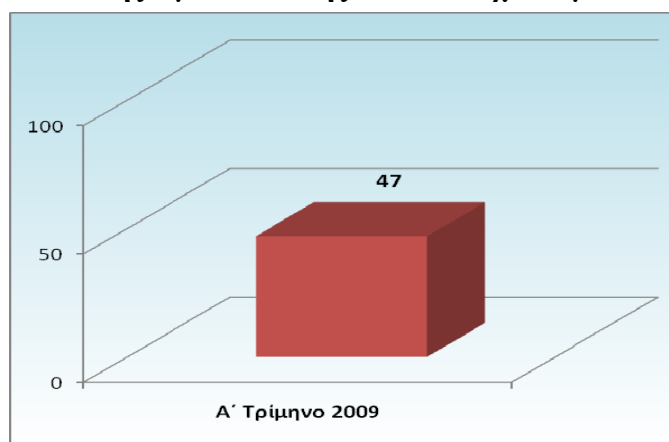

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Σημείωση: ο δείκτης κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

Ενώ οι ερωτηθέντες φαίνεται να παρουσιάζονται έντονα απαισιόδοξοι τόσο με την ανεργία όσο και με την κατάσταση της απασχόλησης, στην έρευνα βλέπουν με πολύ μικρή απαισιοδοξία την ατομική τους εργασιακή κατάσταση, όπως δείχνει και η τιμή του σχετικού δείκτη.

Δείκτης Εμπιστοσύνης των Απασχολούμενων

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Σημείωση: ο δείκτης κινείται από 0 έως 100. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 50, υποδηλώνει θετική στάση.

ΠΡΟΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΨΕΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Συνοπτικά, οι δείκτες που υπολογίσθηκαν στην παρούσα έρευνα της καταναλωτικής εμπιστοσύνης που αποτυπώνουν την αντίληψη των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση καθώς και για τις προσδοκίες τους για διάφορα οικονομικά θέματα, έχουν ως εξής:

ΔΕΙΚΤΗΣ	Δ' ΤΡΙΜΗΝΟ 2008	Α' ΤΡΙΜΗΝΟ 2009	Ποσοστιαία Μεταβολή, έναντι του προηγούμενου τριμήνου (%)
Δείκτης Τρέχουσας Προσωπικής Οικονομικής Κατάστασης	35.8	35.65	-0.42
Δείκτης Προσδοκώμενων Αλλαγών της Προσωπικής Οικονομικής Κατάστασης	30.7	32.2	4.89
Δείκτης Προσδοκώμενης Οικονομικής Κατάστασης της Χώρας τους προσεχείς 12 μήνες	22.9	24.6	7.42
Δείκτης Προσδοκώμενης Οικονομικής Κατάστασης της Χώρας μετά από 4 χρόνια	34.6	36.6	5.78
Δείκτης Ροπής προς Κατανάλωση	41.1	44	7.06
Δείκτης Προσδοκώμενης Οικονομικής Ασφάλειας	39.2	39.5	0.11
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτή	31.9	33.7	5.64
Δείκτης Προσδοκώμενης Μεταβολής της Ανεργίας τους Προσεχείς 12 μήνες	16	15.1	-5.63
Δείκτης Τάσης Προς Αποταμίευση	38.6	42.9	11.13
Δείκτης Προσδοκώμενης Μεταβολής της Φτώχειας τους Προσεχείς 12 μήνες	-	13.5	-
Δείκτης Αντίληψης της Κατάστασης της Απασχόλησης	-	15	-
Δείκτης Εμπιστοσύνης του Απασχολούμενου	-	47	-
Δείκτης Οικονομικών Προσδοκιών	31.9	33	3.45

Πηγή : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ)

Δείκτες Απόψεων Καταναλωτών

ΣΥΚΡΙΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ

ΔΕΙΚΤΗΣ	ΤΙΜΗ
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτή	33.7
X ₁ : Δείκτης Τρέχουσας Προσωπικής Οικονομικής Κατάστασης	35.6
X ₂ : Δείκτης Προσδοκώμενων Αλλαγών της Προσωπικής Οικονομικής Κατάστασης	32.2
X ₃ : Δείκτης Προσδοκώμενης Οικονομικής Κατάστασης της Χώρας τους προσεχείς 12 μήνες	24.6
X ₄ : Δείκτης Προσδοκώμενης Οικονομικής Κατάστασης της Χώρας μετά από 4 χρόνια	36.6
X ₅ : Δείκτης Ροπής προς Κατανάλωση	44
X ₇ : Δείκτης Προσδοκώμενης Οικονομικής Ασφάλειας	39.5
X ₈ : Δείκτης Προσδοκώμενης Μεταβολής της Ανεργίας τους Προσεχείς 12 μήνες	15.1
X ₉ : Δείκτης Τάσης Προς Αποταμίευση	42.9
X ₁₀ : Δείκτης Προσδοκώμενης Μεταβολής της Φτώχειας τους Προσεχείς 12 μήνες	13.5
X ₁₁ : Δείκτης Αντίληψης της Κατάστασης της Απασχόλησης	15
X ₁₂ : Δείκτης Εμπιστοσύνης του Απασχολούμενου	47
X ₁₃ : Δείκτης Οικονομικών Προσδοκιών	33

Ο δείκτης κινούνται μεταξύ 0 και 100

ΣΥΚΡΙΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ	1 ^Η ΜΕΤΡΗΣΗ	2 ^Η ΜΕΤΡΗΣΗ	3 ^Η ΜΕΤΡΗΣΗ	4 ^Η ΜΕΤΡΗΣΗ	5 ^Η ΜΕΤΡΗΣΗ
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτή	35.7	31.5	32.4	31.9	33.7
X ₁ : Δείκτης Τρέχουσας Προσωπικής Οικονομικής Κατάστασης	41.3	37.6	36.4	35.8	35.65
X ₂ : Δείκτης Προσδοκώμενων Αλλαγών της Προσωπικής Οικονομικής Κατάστασης	37.6	34	34.6	30.7	32.2
X ₃ : Δείκτης Προσδοκώμενης Οικονομικής Κατάστασης της Χώρας τους προσεχείς 12 μήνες	28.1	24.5	24.8	22.9	24.6
X ₄ : Δείκτης Προσδοκώμενης Οικονομικής Κατάστασης της Χώρας μετά από 4 χρόνια	30.8	25.9	26.1	34.6	36.6
X ₅ : Δείκτης Ροπής προς Κατανάλωση	46.4	40.8	45.5	41.1	44
X ₇ : Δείκτης Προσδοκώμενης Οικονομικής Ασφάλειας	42.6	40.7	40.7	39.2	39.5
X ₈ : Δείκτης Προσδοκώμενης Μεταβολής της Ανεργίας τους Προσεχείς 12 μήνες	26.9	23.5	25.6	16	15.1
X ₉ : Δείκτης Τάσης Προς Αποταμίευση	-	-	36.1	38.6	42.9
X ₁₀ : Δείκτης Προσδοκώμενης Μεταβολής της Φτώχειας τους Προσεχείς 12 μήνες	-	-	-	-	13.5
X ₁₁ : Δείκτης Αντίληψης της Κατάστασης της Απασχόλησης	-	-	-	-	15
X ₁₂ : Δείκτης Εμπιστοσύνης του Απασχολούμενου	-	-	-	-	47
X ₁₃ : Δείκτης Οικονομικών Προσδοκιών	34.8	31.3	31.6	31.9	33

Ο δείκτες κινούνται μεταξύ 0 και 100

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ

Γενικά οι δείκτες κατέγραψαν μια μικρή αύξηση στις τιμές τους σε σχέση με την προηγούμενη μέτρηση του Δ τριμήνου του 2008. Οι τιμές των δεικτών όμως εξακολουθούν να είναι αρκετά κάτω από τις 50 μονάδες που σημαίνει επικράτηση των αρνητικών αξιολογήσεων. Έτσι, το αρνητικό κλίμα φαίνεται να παραμένει βραχυπρόθεσμα.

Στο πρώτο τρίμηνο του 2009, οι δείκτες που προκύπτουν από τη δημοσκοπική έρευνα της Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης παρουσίασαν μικρή αύξηση.

Ο **Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτή** στην παρούσα έρευνα αυξήθηκε κατά 1.8 μονάδες φθάνοντας τις 33.7 μονάδες. Η αύξηση αυτή όμως δεν είναι σημαντική.

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ

Ο **Δείκτης Οικονομικών Προσδοκιών** ανέβηκε κατά 1.5 μονάδες.

Ο **Δείκτης Εκτίμησης του προβλήματος της ανεργίας** έπεσε και άλλο κατά 0.9 μονάδες.

Γενικά οι απόψεις των ερωτώμενων για την γενική οικονομική πορεία της χώρας, την οικονομική τους κατάσταση, την εξέλιξη των τιμών των καταναλωτικών αγαθών, την εξέλιξη της ανεργίας τους επόμενους 12 μήνες εμφανίζονται σταθερά απαισιόδοξες, αλλά υπάρχει μια μικρή αύξηση στις τιμές τους σε σχέση με την προηγούμενη μέτρηση.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στόχος της παρούσας δημοσκοπικής έρευνας είναι μεταξύ άλλων η όσο το δυνατόν καλύτερη κατανόηση των απόψεων των πολιτών ως εργαλείου κατανόησης της οικονομικής τάσης.

Ειδικότερα: Η έρευνα της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, η οποία πραγματοποιείται ανά τρίμηνο, έχει ως στόχο την εκτίμηση των κάτωθι βασικών δεικτών:

- Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτή
- Δείκτης Παρούσας Προσωπικής Οικονομικής Κατάστασης
- Δείκτης Οικονομικών Προσδοκιών

Έτσι, μέσω των δεικτών δίνεται μια εικόνα των προσδοκιών των καταναλωτών για την ελληνική οικονομία.

Οι δείκτες αυτοί καλύπτουν σε μεγάλο βαθμό το εύρος των απόψεων των καταναλωτών.

Θεωρούμε επομένως, ότι η συγκυρία αυτή αποτελεί σημαντική πηγή πληροφοριών.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οικονομική Κατάσταση σε σχέση με 12 μήνες πριν:

- ❑ Ποσοστό 63% των ερωτώμενων θεωρούν ότι η οικονομική τους κατάσταση τους τελευταίους 12 μήνες χειροτέρεψε σε σχέση με ένα χρόνο πριν (αθροιστικά: «πολύ χειρότερα» και «χειρότερα»).
- ❑ Χαρακτηριστικό είναι πάντως ότι ακόμα και το 21% των ερωτηθέντων που θεωρούν ότι η οικονομική τους κατάσταση είναι άνετη, πιστεύουν ότι αυτή έχει χειροτερεύσει σε σχέση με 12 μήνες πριν.
- ❑ Αναφορικά με τον Δείκτη Τρέχουσας Προσωπικής Οικονομικής Κατάστασης και σύμφωνα με την τιμή του 35.65, η εικόνα που προκύπτει υποδηλώνει ότι έχει χειροτερεύσει η κατάστασή τους.
- ❑ Σε σχέση με την προηγούμενη μέτρηση έχει μειωθεί ελαφρά το ποσοστό που θεωρεί ότι η κατάστασή του έχει χειροτερεύσει.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Προσδοκίες για την οικονομική τους κατάσταση τους προσεχείς 12 μήνες:

- ❑ Μειοψηφία των καταναλωτών 7% (αθροιστικά προς το καλύτερο» και «προς το πολύ καλύτερο») αναμένει βελτίωση της προσωπικής οικονομικής τους κατάστασης.
- ❑ Οι ηλικίες 30 – 44 ετών είναι οι πλέον αισιόδοξες για την βελτίωση της οικονομικής τους κατάστασης, όπως και οι φοιτητές και οι αγρότες.
- ❑ Οι ομάδες με την καλύτερη οικονομική κατάσταση είναι και πιο αισιόδοξες για τα οικονομικά τους.
- ❑ Η τιμή του Δείκτη Προσδοκώμενων Αλλαγών της Προσωπικής Οικονομικής Κατάστασης διαμορφώνεται στο επίπεδο του 32.2 (κάτω από τη βάση του 50). Συνεπώς, οι προβλέψεις των καταναλωτών όσον αφορά την οικονομική τους κατάσταση μετά από 12 μήνες δείχνουν ότι δεν θα βελτιωθεί.
- ❑ Πάντως, σε σχέση με την μέτρηση του τέταρτου τριμήνου του 2008 η απαισιοδοξία φαίνεται να έχει κάπως μειωθεί.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- ❑ Για την οικονομική εξέλιξη της χώρας τους προσεχείς 12 μήνες, επικρατεί απαισιόδοξο κλίμα. Περισσότεροι από επτά στους δέκα αναμένουν ότι τα πράγματα θα χειροτερέψουν μέσα στους επόμενους 12 μήνες. Εξάλλου, αυτό απεικονίζεται και στην τιμή του Δείκτη Προσδοκώμενης Οικονομικής Κατάστασης της χώρας τους προσεχείς 12 μήνες (24.6) και δείχνει το βαθμό απαισιοδοξίας που διακατέχει τους ερωτώμενους για την οικονομική εξέλιξη της χώρας. Επίσης η απαισιοδοξία εκφράζεται και για τις δυσοίωνες προβλέψεις για το επίπεδο της φτώχειας στην Ελλάδα μέσα στους επόμενους 12 μήνες.
- ❑ Πλέον απαισιόδοξοι είναι οι έχοντες χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης, χαμηλότερες αποδοχές και χειρότερη οικονομική κατάσταση.
- ❑ Την ίδια στιγμή, εμφανίζονται απαισιόδοξες οι προσδοκίες των καταναλωτών για την οικονομική πορεία της χώρας μετά από τέσσερα χρόνια, με το 55% να πιστεύει ότι θα χειροτερεύσει.
- ❑ Από τη δημογραφική ανάλυση προκύπτουν ορισμένες επισημάνσεις:
  - Μεγαλύτερη απαισιοδοξία επικρατεί για τη μελλοντική οικονομική πορεία της χώρας μεταξύ των νεότερων ηλικιών.
  - Με τη μεγαλύτερη απαισιοδοξία αναμένουν την οικονομική εξέλιξη της χώρας οι έχοντες χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης.
- ❑ Από τα παραπάνω είναι σαφές ότι οι προσδοκίες για την οικονομική κατάσταση της χώρας είναι άμεσα συσχετιζόμενες με την προσωπική οικονομική κατάσταση του καθενός, καθώς οι ερωτηθέντες οι οποίοι έχουν χειρότερη προσωπική οικονομική κατάσταση και χαμηλότερο εισόδημα είναι κατά κανόνα και οι πλέον απαισιόδοξοι.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- ❑ Η άνοδος των τιμών των καταναλωτικών αγαθών και η ανεργία είναι από τα κυριότερα προβλήματα της χώρας.
- ❑ Μια σημαντική μερίδα καταναλωτών (88%) εκφράζει την άποψη **ότι η ανεργία θα αυξηθεί τους επόμενους 12 μήνες.**
- ❑ Από τη δημογραφική ανάλυση φαίνεται να μην υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση, όμως η ανησυχία είναι εντονότερη μεταξύ ατόμων οι οποίοι ήδη βρίσκονται σε δύσκολη οικονομική κατάσταση
- ❑ Η τιμή του **Δείκτη Προσδοκώμενης Μεταβολής της Ανεργίας** τους προσεχείς 12 μήνες στο επίπεδο του 15 είναι πολύ χαμηλή και συνεπώς οι προβλέψεις των καταναλωτών **όσον αφορά την ανεργία είναι ιδιαίτερα απαισιόδοξες.** Ο δείκτης σημείωσε μικρή πτώση σε σχέση με την προηγούμενη μέτρηση.
- ❑ Περισσότεροι από οκτώ στους δέκα ερωτηθέντες θεωρούν ότι μέσα στους επόμενους 12 μήνες **οι τιμές των καταναλωτικών αγαθών θα αυξηθούν.**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- ❑ **Ο Δείκτης Ροπής στην Κατανάλωση**, που δείχνει την ετοιμότητα των καταναλωτών να πραγματοποιήσουν μεγάλες αγορές για το νοικοκυριό τους είναι στο επίπεδο του 44, σχετικά υψηλότερο από το προηγούμενο 41.1.
- ❑ Σε ποσοστό 46% υποστηρίζεται ότι η απόκτηση ορισμένων αγαθών είναι δύσκολη (αθροιστικά: «πολύ δύσκολο» και «δύσκολο»).
- ❑ Περισσότερο δυσκολεύονται οι γυναίκες, οι έχοντες χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, και οι έχοντες δύσκολη οικονομική κατάσταση.
- ❑ **Είναι έντονοι οι φόβοι των καταναλωτών για την μελλοντική τους οικονομική ασφάλεια**. Το 49% («κακά» και «πολύ κακά») των καταναλωτών ανησυχεί για την μελλοντική του οικονομική ασφάλεια. Πλέον ανασφαλείς είναι οι νεότερες ηλικίες και οι γυναίκες. Επίσης, η ανασφάλεια φαίνεται ότι αυξάνεται αντιστρόφως ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσης, δηλαδή, όσο χαμηλότερο το επίπεδο εκπαίδευσης, τόσο πιο ανασφαλείς νιώθουν οι ερωτηθέντες για το μέλλον.
- ❑ **Το 43% των ερωτηθέντων θεωρούν ότι τώρα δεν είναι μια καλή εποχή για αποταμίευση** (αθροιστικά: «κακή εποχή» και «πολύ κακή εποχή»).
- ❑ Πιο αρνητικοί στο ενδεχόμενο της αποταμίευσης είναι οι έχοντες χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, οι άνεργοι και οι ευρισκόμενοι σε δύσκολη οικονομική κατάσταση.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- ❑ Στην παρούσα έρευνα της καταναλωτικής εμπιστοσύνης έχουμε ενσωματώσει και άλλες ερωτήσεις που αφορούν τη φτώχεια και εργασιακά θέματα.
- ❑ Πιο συγκεκριμένα η έρευνα αυτή, περιέχει περισσότερα στοιχεία από άλλες αντίστοιχες έρευνες.
- ❑ Σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα (το 86% (αθροιστικά «πολύ δύσκολο» και «δύσκολο»)), διαμορφώνεται η άποψη των Ελλήνων, ότι είναι πολύ δύσκολο να βρει κάποιος δουλειά στην περιοχή του, που πιθανόν είναι αποτέλεσμα του φόβου που προκαλεί ενδεχόμενη αύξηση της ανεργίας λόγω της κρίσης.
- ❑ Την ίδια ώρα που σ'αυτή την έρευνα 8 στους 10 Έλληνες προβλέπουν αύξηση του επιπέδου της φτώχειας για την επόμενη χρονιά, έρχεται η έκθεση της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος που αποκαλύπτει ότι σύμφωνα με τα στοιχεία του 2006, 2.190.933 συμπατριώτες μας είναι φτωχοί.
- ❑ Δηλαδή, ένας στους πέντε Έλληνες είναι φτωχός.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- ❑ Το χρηματικό όριο της φτώχειας ανέρχεται στο ετήσιο ποσό των 6.120 ευρώ ανά άτομο και σε 12.852 ευρώ για νοικοκυριά με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά.
- ❑ Το πλουσιότερο ποσοστό 20% του Ελληνικού πληθυσμού δαπανά 5 φορές περισσότερα από ότι το φτωχότερο 20% του Ελληνικού πληθυσμού.
- ❑ Σε έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στην οποία το επίπεδο φτώχειας έχει ως βάση το 60% του μέσου εθνικού εισοδήματος, η χώρα μας καταλαμβάνει τη δεύτερη θέση μαζί με την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία, ενώ την πρώτη θέση καταλαμβάνουν οι Πολωνία και η Λιθουανία.
- ❑ Ο κίνδυνος της φτώχειας μαζί με την ανεργία και την ακρίβεια απειλούν το μέσο Ελληνικό νοικοκυριό. Από τις απόψεις των ερωτηθέντων της παρούσας έρευνας διαφαίνεται ότι τα προβλήματα όχι μόνο θα παραμείνουν, αλλά ακόμη ότι δεν υπάρχει κάποια ελπίδα αισιοδοξίας. Συνεπώς, με βάση όλους τους γνωστούς δείκτες, οι Έλληνες δεν ατενίζουν με αισιοδοξία το οικονομικό μέλλον της χώρας, αλλά συγχρόνως και το ατομικό τους, αφού είναι δεδομένο ότι αυτή τη στιγμή αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες.